

t Gulde ghetal.	Nieuw Epacte.	Oude Epacte.
1	1	11
2	12	22
3	23	3
4	4	14
5	15	25
6	26	6
7	7	17
8	18	28
9	29	9
10	10	20
11	21	1
12	2	12
13	13	23
14	24	4
15	5	15
16	16	26
17	27	7
18	8	18
19	19	29

Hoe veel d' Epacte is in elck jaer / meuchdy in dit tafelken sien / te weten nefens t Gulden getal / maer om dit te weten van buyten sonder behulp deses Boecks / soo doet aldus: Telt het Gulden getal op de drie litten van uwen duym / beghinnende met een aen't onderste lit / soo langhe tot dat ghy comit tot het Gulden ghetal van u voorghestelde jaer / eyndicht dat aen het onderste lit van den duym / soo is de Epacte ende t Gulden getal eben veel. Eyndicht het aen het middelste van den duym / soo addreert by u Gulden ghetal 10 / so suldy d' Epacte hebben / maer soo het eyndicht op't eynde van den duym / soo suldy 20 tot u Gulden ghetal adderen / ende alsoo d' Epacte binden.

Exempel.

Ick wil weten d' Epacte van't jaer 1619 / t Gulden ghetal van dien jaer is 5 / als ick dat telle op de drie litten van den duym / soo eyndighet op het middelste van den duym / waeromme ick daer 10 by voeghe / ende comt dan 15 / twelck is de Epacte van dien jaer / accorderende met het tafelken hier boven / dit alles is te verstaen naer den Nieuwen stijl.

Als men nu wil wetē wanneer't nieuwe Maen is: so neemt het getal van de maenden die verlopen zijn van Heert af / tot de maendt toe daer ghy in zijt mede ghereeckent. Indien dat ghetal effen 30 bedraecht / soo ist op den eersten dagh van die maendt nieuwe Maen: Maer indient minder upt brenge als 30 / soo suldy weten datter noch soo veel daghen van die maendt aen ghebrecken / als u ghetal minder is als 30 / eer't nieuwe Maen sal zijn.

Exempel.

In den jaer 1622 begheere ick te weten wanneer't nieuwe Maen sal zijn in de maent van Augustus / d' Epacte vā dē jaere sal zijn 18 / voecht daer 6 by voor de verlopen maende van Martio af / dat maect te samen 24 / hier aen ghebreckt noch 6 eert 30 mach upt brenghen / waer over het nieuwe Maen sal zijn den sesten van die maendt Augustus.

Maer begheerdy op eenighen dagh te weten hoe oudt de Maen is / so voecht de Epacte / ende het ghetal van de maenden die van Heert ghepasseert zijn / met de verlopen dagen van de maendt daer ghy in zijt by malcanderen. Indien dit ghetal minder bedraecht als dertich / so sal't u aenwysen des Maens ouderdom / maer loopt het meer als dertich / so treckt de dertich af / ende t'ghene daer overblijft is aldan den ouderdom des Maens.

Exempel

In't voorszeyden jaer 1622 den 24 Augusti / begheer ick te weten des Maens ouderdom / de Epacte is 18 / daer voege ic 6 by voor de verlopen maenden van Martio af. Item noch 24 voor de verlopen dagen van de maendt / maect te samen 48 / daer trecke ick 30 af / so blyfter 18 over / ende dat is de ouderdom des Maens op dien dagh. T'ghene hier geleydt is / is alles te verstaen naer den nieuwen stijl.

Capittel XXV.
Van de Pascaerten.

Het is yegelijck kennelijck / besonder die gene die de fondementen der Cosmographie verstaē / dat de Aerde met de Zee te samen is een geheel ront Lichaem / waeromme het niet doenlijck is / datmē de selve oft de deelen van dien in een platte forme ofte Caerte eyghentlijck also can bewerper en afteekenen / datse geheel sonder ghebreck souden zijn / want het onmoghelijck is het plat met het ront in alle deelen te verghelijcken. Soo dat de ghemeenne platte Pascaerten dickwils in sommige plaetsen de waerheyt missen / besonder die groote langhe seylagien / ende verre van dē Equinoctiael / begrypen. Maer de Pascaerten die ghemeenlijck hier te lande werden ghebruyckt / soo van de Ooster ende Westter Zee vaert / die zijn ghenoechsaem sonder ghebreck / ofte de gebreken zijn ten minsten soo kleyn / datse niet hinderlijck en zijn. Het zijn uptnemende bequame Instrumenten omme by der Zee te ghebruycken / ende en hebben onse Voorouders die de selve